

Virkeligheden er aftalt, hvorved i Reglen Hensynet til den højere Sums mulige Betydning ved Ejendommens Vurdering, Salg eller Optagelse af Laan o. l. er bestemmende. Højesteret, der næppe tidligere har haft Lejlighed til at udtalte sig om Strafbarheden af en saadan Trafik, har fornylig haft et Tilfælde af denne Art til Paakendelse (Højesteretsdom af 27. November 1914 i H. R. T. 1914. 631). Tilt., der i Forbindelse med en Ejendomshandel ogsaa paa anden Maade havde gjort sig skyldig i bedrageligt Forhold, havde i Sluttedlen, hvorved han købte Ejendommen, efter sit Forslag faaet Købesummen sat til 5700 Kr. (i Stedet for det i Virkeligheden aftalte Beløb 4700 Kr.), idet han paaregnede derved at kunne opnaa et større Prioritetslaan i Ejendommen. Købekontrakt eller Skøde var ikke bleven udstedt, idet det viste sig, at Tilt. ikke kunde berigtige det stipulerede første Afdrag paa Købesummen. Handelen gik derfor ikke i Orden, og Tilt. saas ikke at have foretaget noget yderligere til Optagelse af Laan i Ejendommen. Ved Højesteretsdommen blev dette Forhold henført under Straffelovens § 257 jfr. § 46. Højesteret statuerede altsaa, at Tilt.s Forhold var svigagtigt, men henførte det under den særlige Bestemmelse for »svigagtige Handlinger, der vel er beskægtede med de i §§ 251—255 omhandlede (ø: egenlige Bedragerier), men dog ikke ganske kunne sættes ved Siden af disse«, idet Retten herved antagelig bl. a. har taget Hensyn til, at der for en Laangiver ogsaa gives andre, og til Dels paalideligere, Data til Bestemmelse af en Ejendoms Værdi end Købesummen, samt til Usikkerheden af, om noget Tab vilde resultere for en eventuel Laangiver. — Højesteretsdommen er endvidere af Interesse ogsaa derved, at den har sat § 257 i Forbindelse med Forsøgsreglerne. Ved § 257 har man ikke anset sig bunden ved det samme Fuldbyrdelsesmoment som ved de egenlige Bedragerier, og der har derfor i hvert Fald yderst sjældent været Anvendelse for en Kombination af denne Paragraf med § 46. I det foreliggende Tilfælde har Højesteret vel imidlertid ment, at der kun forelaa en saa fjærn Forberedelseshandling, at noget fuldbyrdet svigagtigt Forhold ikke kunde statueres. E. O.

Fra norsk Retspraksis.

Det hænder nok ikke saa sjelden, at falsknerisaker avgjøres utelukkende paa grundlag av skriftsakkynninges uttalelser. At der i saa henseende er al grund til

at vise forsigtighet, antar jeg vil fremgaa av nedenstaaende tilfælde, som indtraf i en straffesak, som jeg for noen aar siden havde til behandling som statsadvokat.

Der blev til Kristiania politikammer fra et herværende forlag indleveret 5 angivelig falske annoncekontrakter, som en agent C. havde presenteret forlaget og skaffet sig provision paa. C. erkjendte at ha presentert kontrakterne og derved erholdt provision, men paastod i god tro at ha mottat kontrakterne av en person O. uten tanke om, at de var falske. O. hævdede, at han ikke havde noget kjendskap til disse kontrakter.

Der blev tilveiebragt en hel del skriftprøver fra disse personer, og saken blev forelagt en skriftssakkyndig N., en overmaade dygtig og samvittighedsfuld mand, som er blit benyttet som skriftsakkyndig i en række celebre saker baade i vort land og i utlandet.

Om en av disse annonser, undertegnet »for Ellingsens Frugthandel J. M. Ellingsen«, uttalte den skriftssakkyndige:

»Skriften paa annoncekontrakten undertegnet J. M. Ellingsen er forskjelligt fra O.s skrift. Her gjenfinder man derimot C.s haandskrift.

Overensstemmelsen ses meget fremtrædende i tallene 5, 2, 8, 9, i bokstaverne O, C, b, F, E, f (man sammenligne f'et i for paa kontrakten med f'et i samme ord i brevet fra C. til opdagelsesbetjent Ø.). Der er i skriften paa kontrakten et par bogstavformer (I, M, r), som ifølge de foreliggende skriftprøver ikke tilhører C.s almindelige haandskrift, og hvis tilstedeværelse viser, at skriften er forsøkt fordreiet.

K o n k l u s i o n : Den med J. M. Ellingsen undertegnede annoncekontrakt maa med bestemthed antas at være skrevet av C.«

Der blev nu av mig aapnet retslig forundersøkelse, og i oversendelsen til forhørsretten uttalte jeg følgende:

»Jeg antar ogsaa, at der bør opnævnes en skriftssakkyndig ved siden av hr. N. Denne bør ikke gis anledning til at bli bekjendt med hr. N.'s erklæring og med sakens akter, forinden han avgir sin erklæring, der bør avgis kun paa grundlag af de foreliggende skriftprøver og uten konference med hr. N. Ønsker den nye sakkyndige yderligere opplysninger, forinden han avgir sin erklæring, bedes han begrunde sit ønske.«

Som ny sakkyndig opnævntes J., en mand, som ogsaa har været meget benyttet som sakkyndig.

Hans erklæring angaaende kontrakten undertegnet J. M. Ellingsen lød saaledes:

»Fremdeles er der en meget høi grad av sandsynlighet for, at kontrakten sign. J. M. Ellingsen er skrevet av sigtede C. 5-tallet er her av en noget anden type med fyldigere underdel og sidste træk ikke saa langt fjernet fra hovedtrækket, som O. bruker det; C. er det samme som i C.s skrift, d (ð) kan gjenfindes i overveiende mængde hos ham, ð 17 gange mot d 12 gange, medens O. ikke — saavidt jeg har kunnet se — har det en eneste gang. E er av C.s type. F og f likesaa (se ordet »for« sammenlignet med samme ord i hans erklæring av ¹⁷/₃ 1909, flere steder i skrivelsen til Ø.), K (sammenlign Kr. i Kristiania), M kan gjenfindes i hans forannævnte erklæring paa to steder, z (r) skrives ofte av C. paa den i Kontrakten benyttede maate (smlg. ar i Januar med hans er i brevet til Ø. (er og hver). J er en fra O.s forskjellige type, der vistnok ikke gjenfindes hos C., men kan betragtes som tilgjort.

Begyndelsessvingen og slutten er i fullstændig samklang med hans mere ovede flytende og ledige skrift.

Endnu et kriterium vil jeg ikke late upaatalt, og det er, at O. har den vane at sætte et litet punktum efter sine tal. Dette kan bl. a. ses paa samtlige skriftprøver paa kontraktblanketten. C. har ikke denne vane. Og kontrakten signeret Ellingsen har heller ikke disse punkter.«

K o n k l u s i o n : »Efter min bedste overbevisning er der en meget høi grad av sansynlighet for at kontrakten signeret »for Ellingsens frugthandel J. M. Ellingsen« lydende paa Kr. 22 er falsk og i sin helhet er skrevet av sigtede C.

Altsaa begge de sakkyndige kom efter selvstændige undersøkelser og uten konferance til det samme resultat.

Under forundersøkelsen forklarte imidlertid C., at kontrakten undertegnet J. M. Ellingsen havde han ikke faaet av O., men av J. M. Ellingsen selv.

J. M. Ellingsen forklarte som vidne:

»Forelagt den iretteværende annonsekontrakt undertegnet »for Ellingsens frugthandel J. M. Ellingsen« erklærer vidnet, at saavel text, dato som underskrift er med vidnets haandskrift. Vidnet kan vistnok ikke erindre at ha utfærdiget dokumentet, men er ikke i nogensomhelst tvivl om, at det er altsammen med vidnets skrift. Vidnet benyttet ved den tid blæk av saadan farve, som kontrakten har.«

Det kan her bemærkes, at forlaget før det indsendte annoncekontrakterne til politiet, uheldigvis ikke havde forelagt nævnte kontrakt for J. M. Ellingsen, idet det gik ud fra, at naar alle de andre kontrakter var falske, saa maatte den ogsaa være det.

Og derved og ved C. og O.s Forklaringer var ogsaa paatalemyndigheten blit vildledet, idet den gik ud fra, at forlaget ikke vilde ha indgit en anmeldelse for falsk uten at ha forvisset sig om, at den mand, hvis navn stod paa kontrakten, nægtet at ha underskrevet samme.

For sikkerhets skyld blev der nu lat en række skriftprover ogsaa av J. M. Ellingsen, som man lot skrive flere annoncekontrakter likelydende med den angivelig falske, selvfølgelig utenat han havde denne liggende foran sig.

Og saa blev dette forelagt de skriftsakkyndige til utalelse.

I en tillægserklæring uttalte nu den første sakkyndige: »at han maa fastholde, at teksten er skrevet av C., men derimot er der i underskriften fra og med »...mo januar 1909« en paafaldende likhet med J. M. Ellingsens skrift, en likhet, som er endnu større end likheten med C.s skrift.

I Ellingsens skriftprover finder man ogsaa de former for J og M, som savnes i de foreliggende skriftprover fra C. Blandt andre karakteristiske likheter med Ellingsens skrift kan nævnes *r*'er, *for*, forbindelsen mellem *F*'er og *r*'er i Frugthandel, slutningstrækket i Ellingsen. Jeg maa saaledes efter undersøkelser av det nye skriftsammenligningsmateriale anta, at underskriften paa annoncekontrakten er skrevet av J. M. Ellingsen, medens teksten er skrevet av C.»

Den anden sakkyndige kom derimot ved fornyet undersøkelse til det resultat, at den angivelig falske kontrakt i sin helhet var skrevet av J. M. Ellingsen.

Det refererte tilfælde er efter min mening lærerikt.

Det viser, hvor farlig det er at trække sikre slutninger fra bokstavlikheter i haandskrifter, særlig naar der ved siden af likheter foreligger ulikheter, som i tilfælde maa forklares som mere eller mindre vellykket efterligning.

Det viser ogsaa, hvor let selv fremstaaende skriftsakkyndige er undergit suggestionens magt, og hvor nødvendig det er, at de avskjæres adgangen til at paavirkes av oplysninger og bevisligheter, som ikke har nogen betydning for skriftsammenligningen.

L. T.